

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 . . . —
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 . . . —
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 . . . —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, július 20.

A bizalmas rendelet.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, július 20.

A félhivatalos „Bud. Tud.” közli ama bizalmas rendelet eredeti szövegét, a melyet a belügyminiszter valamennyi főispánnak adott ki.

A rendelet szószerinti szövege a következő:

Valamennyi főispánnak!

Bizalmas k. s. k. (kizárólag saját kezéhez.)

Felkérem Czimedet, hogy saját hatáskörében intézkedni sziveskedjék, hogy a legközelebb tartandó katolikus jubiláris ünnepély alkalmából a középületek díszítése mellőztessék, mert elvi szempontból nem tarthatom megengedhetőnek, hogy a felekezeti jelleggel nem bíró középületek szorosán vett egyházi ünnepélyeknél díszítést nyerjenek.

Budapest, 1900. június 19-én.

Szél, s. k.

A félhivatalos még a következő megjegyzést fűzi hozzá:

Ez a szöveg mutatja, hogy ebben egy szó sincsen abból a rendeletről, a mit a *Magyarság* közölt s a ki

ezek után is azonosnak találja a két rendeletet, azon nem lehet segíteni.

Ugyancsak nagy zavarodás, kapkodás, futkosás előzte meg a hivatalos czáfoló irodának e közleményét. A miniszterek — úgy látszik — egészen elvesztették a fejüket, de különösen a miniszterelnök. Körülbelül egy hétig folyton-folyvást tagadták, hogy kiadták azt a famózus rendeletet, a mely a magyar kereszténység 900 éves fordulójára vonatkozik.

Mindennap adtak közre hivatalos czáfolatokat, de a sajtó mindennap új bizonyítékkal állt elő, annyira, hogy mind valószínűbbé vált, hogy a rendelet valamely formában tényleg kiadott. A játék napról-napra ismétlődött. Az egyik napon közzétette a sajtó a bizonyítékokat, a másik napon közzétette a kormány a czáfolatot, a melyben eleitől végig *apokrifnak* mondotta a bizalmas rendeletet.

A dolog kezdte már a kormányt erősen neveltséges színben föltüntetni. Végre tegnap kénytelen volt a kormány bevallani, hogy tényleg adtak ki egy rendeletet, a melyben hivatkozás történik arra, hogy a középületek kizárólag országos ünnepségek alkalmából díszítendők fel, ma pedig maga a folytonosan czáfoló Bud. Tud. közölte a bizalmas rendelet szövegét.

Mindenesetre különös dolog, a mikor a kormány a bizonyítékok sulya alatt kénytelen bevallani azt, a mit előbb konzekvensen tagadott, de az a kérdés merül fel, hogy csakugyan a bizonyítékok sulya alatt vallotta-e be a kormány? A

mai fővárosi esti lapok hire szerint beavatott körökben erősen kolportálják a hirt, hogy felsőbb intelemre szüntették be a további oktalán czáfolgatást. A *Magyar Esti Lap* azt is közli mint beavatott forrásból vett hirt, hogy a korona bizalma Széll Kálmán iránt megrendült és pedig éppen ez ügyből kifolyólag.

E hirt azonban nem tartják egyébnek nyári kövér kacsánál.

Menesztett főispán.

Hetek óta hire jár a sajtóban, hogy a Széll-kormány erélyesen hozzákezd a főispánok menesztéséhez. Erre a tömeges menesztésre okvetetlenül szükség van, mert a vidéki basák nem igen akarnak hozzásimulni az új rendszerhez, sőt egyik-másik annyira nem törődik az új renddel, hogy Bánffy-t kíséretük kortes utján; de szükség van erre a »razziára« azért is, mert ez lenne a távolabbi előkészület a választásokra. Széll nehezen szánta rá magát erre az erélyes lépésre, de úgy látszik, végre is megunta a tétovázást, mely megingatta a talajt lábai alatt. Az első menesztéstegnap jelent meg a hivatalos lapban, szövege a következő:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére dr. Flatt Viktor Ujvidék szab. kir. város főispánját ezen állásától buzgó szolgálatainak elismerése mellett, saját kérésére, fölmentem.

Kelt Ischlben, 1900. évi július hó 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.,

Széll Kálmán, s. k.

Folytatása következik.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hadnagy ur táskája.

I—m.

Kurt von Fels, a fiatal hadnagy ritka szál ember volt. Olyan volt ő, mint valami fejedelmi vad, mely egyre ritkul, pusztul s a kihalóban lévő nemes fajnak már csak itt-ott lézengenek egyes példányai. A gyakorlótér kavicsos porondján ép oly otthonosan mozgott, mint a sima parketten, vagy az illatos boudoirokban.

Nem volt több olyan század az ezredben, mely annyira regulázott lett volna, mint az övé. A katonáknak imponált az ő marciális, erőteljes duzzadó alakja, a stentori hang, a melyen vezényelt és egész természetesen találták a vas-kézrel fenntartott disciplinát egy olyan ember részéről, a kinek eleme volt a parancsolás.

Hogya hajtotta volna tehát rabigájába ez az ifju óriás a gyengébb nemet, a hölgyvilágot; kinyílt, érzékeny bódító rózsákat és az ártatlan lilomszálakat vegyesen. A ki hivatásból volt hódító, mint Cézár jár-kelt a kaszányán kívül is s a feltétlen hódolat nimbusza vette körül alakját.

A helyőrség bálja küszöbön volt. A hadnagy ur hü inasa, Hans csak úgy izzadt, csetlelt-bodlott a tiz négyzetméternél nem nagyobb garzon lakásban, hogy a hadnagy ur toi-

lettjét szakértően rendbehozta, míg Kurt von Fels ur azzal volt elfoglalva, hogy pomádés téglényének utolsó maradványát kenje föl göndör fürtökkel borított, csinos hadnagyi fejére.

A lázas tevékenység közepette csendzavaró jön és megkopogtatja az ajtót. Belülről ki-szólnak:

— Lehet!

— Hadnagy ur jelentem alásan, egy iratot hoztam! — Az ordonáncz átadja a hivatalos aktát, mereven sarkonfordul s ép oly hangos kopogással, a mint jött, eltávozik.

— Most, közvetlenül a bál előtt? — Morfondirozik magában Kurt. — Ugyan mi az Isten csodája lehet ez megint?

Felnyitja az összehajtott ívet és olvassa: »Rendelet 3 nap patrolgyakorlatra. Indulás reggel fél ötkor.« S azután a részletes parancsok következnek.

— A lehető legalkalmatlanabb időpont. No szépen vagyunk! Eh üsse a kő! Hans, hajnali 4 órakor felköltetni! Táska és tábori-öv kéznél legyen! Három napig odaleszek.

Hans ijedtében a padlóra ejti a kikéft kabátot. Tompa aggodalom fogja el, hátha nem tudja a sokféle rendelkezést észébe tartani és végrehajtani.

Félőrával később már gondtalanul és lendülettel járja a táncot hadnagy uram — a virágokkal díszített táncszínhelyiségben.

Egy pár öregebb s a tánczolásból már ki-élemedett uri ember meg is jegyzi a tánczó párok szemléje közben: »Ez a Kurt nagyszerű

gyerek! Irigylem a dolgát s a szerencsáját az asszonyok körül.«

Elmult a bál. A nap, mely annyi álmos és halálra fáradt embert pillantott meg virradtkor, mikor diadalutját az égen megkezdte, nyugovóra hajlott. Beállt az est és a hívős áprilisi szellő meg-megrázta a még mindig csupasz faágakat.

A szélről felsöpört, fehéren villogó ország-uton, mely egyenest egy jókora erdőnek vitt, egy kis csapat halad előre. Szemmel láthatóan sietős az útja. Látszik a kis rajnak a kinézésén, hogy napközben nem a fák alatt hűselt, hanem sokat masirozott. A napbarnított legények izzadtak és porosak voltak.

A sötét erdőből barátságos lámpafény in-teget. Kurt megnézi a térképet, ott ez áll: »127. pont. Vadászlak.« A katonák meggyorsítják lépésüket. Csakhamar megérkeznek az emberi hajlék közelébe. Kurt megrántja a csengetyűt. Kevéssel rá belülről léptek hallatszanak s a feltárt kert ajtóban megjelenik egy prófétai szakállu, barátságos öreg ur, a terjedelmes vadász-birtok erdésze.

— Fels hadnagy vagyok! — Hangzik kívülről katonásan. Itt kell éjszakáznunk. Egy istállót vagy pajtafényt kívánunk magunknak szállásul éjszakára.

A nagyszakállu ember tenyerével rátt a fiatal tiszt vállára. — Isten hozta hadnagy uram! Tessék csak beljebb kerülni az emberekkel. Befele legények! Sok jó kevés helyen is megfér. Majd összébb húzódunk egy kevésbé odabent.

A magyar nők mozgalmá.

— A magyar kereszténység jubileumára. —

Amint határozottabb alakban kidomborodott a magyar kereszténység 900 éves fordulójának megünneplése, a liberalizmusban uszó hivatalos körök mindenképpen igyekeztek kicsinyíteni az ünnepély jelentőségét.

Sikerült annyit kivinniök, hogy a hivatalos magyar állam nem vesz részt olyan formában az ünnepségen, a mint azt a történelmi igazság Magyarország kormányától méltán elvárhatná.

Hogy azért ez ünnepély fényes, impozáns lesz, ezt biztosítani fogja az ország katolikus lakossága s a magyar kath. klérus.

A magyar katolikus társadalomban megindult mozgalmak között igen jelentős a magyar nők akciója, a mely a nagy ünnepély érdekében keletkezett.

Főrangú hölgyeink egyik jelese a következő felhívást bocsátotta ki:

Magyarország kereszties hölgyeihez!

Honleányi érzelmeinknek nem adhatunk jobb és nemesebb kifejezést, mint, ha követjük azon papi és világi körök magasatos példáját, akik 900 éves keresztény állami létünk méltó megünneplésére készülnek.

Üdvözlünk így szól hozzánk: »Aki engem meg ismer az emberek előtt, azt én meg fogom ismerni Atyám előtt!« Ezekkel a szavakkal buzdítja az emberiséget a hitvallásra, a 900 éves jubileum pedig kell, hogy a hitvallás nagyszerű gyakorlása legyen!

Első sorban ugyan hálát kell mondaniok az Urnak, akik a római katolikus vallás bölcsőjében születtek; de azért felhívásom nemcsak katolikus honleánytestvéreim, hanem minden keresztény magyar nőnek szól!

Szent István első királyunk, midőn önmagát, országát és népét felajánlotta Nagyasszonyunk, a boldogságos Szűznek: népei, mint egységes nemzet lebegtek lelki szemei előtt. Ezen egységben és csak ebben erősödünk meg egy 1000 éves állami létre, ebben az egységben kell folytatnunk fejlődésünket, ha nemzeti hivatásunknak megfelelni és a másik ezredév biztos alapját lerakni akarjuk.

Ez az alap pedig: mindenekelőtt szolgálni Istennek, a vallás szellemében nevelni honfit és honleányt, akik a kereszt védelmére vállalkoznak és így szolgálnak a hazának.

Azért ne feledjük méltóan megünnepelni a kereszténység 900-ik évfordulóját! Vegyünk részt ezen ünnepen önmagunk, legyünk családjaink vezérei, buzdítsuk férjeinket és gyermekeinket. Ne engedjük magunkat háttérbe szoríttatni a felekezeti modern állami elve által, hanem inkább iparkodjunk minél lelkebb kifejezést adni hitünknek és meggyőződésünknek, hogy az állam és társadalom üdve is csak a keresztben van. In cruce salut!

Végzem, kedves honleány-testvéreim szavaimat azon reményben, hogy azok ország-szeret visszhangra találjanak és minden félénkséget kebleinkben legyőznek.

Honleányi szívélyes üdvözléssel.

Pozsony, 1900. július 18-án.

Özv. gróf Szapáry Béláné.

A megrendelések gyűjtése.

A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg már régebben törvényjavaslatot nyújtott be az ipartörvény 50-ik szakaszának módosításáról. Ez a törvényjavaslat szigorú korlátozásokat rendel a megrendelések gyűjtésére vonatkozólag. Ezt a javaslatot a közgazdasági bizottsághoz utasították, a mely le is tárgyalta s jelentését a Háznak be is nyújtotta, de mielőtt napirendre tűzhetnék volna, a miniszter hirtelen azzal a kérelemmel állott elő, hogy utasítsák a javaslatot előzetes tárgyalás végett az igazságügyi bizottsághoz. Ennek meg volt a maga oka. A javaslat ugyanis a kormánypárt szabadelvű elemeiben nagy visszataszást keltett. A miniszter ezzel az áramlattal számolt, a mikor javaslatát visszavonta és átdolgozás végett áttétette az igazságügyi bizottsághoz. A javaslat egyik főfőrsége az volt, hogy a magyar iparosokat és kereskedőket meg fogja védeni az osztrák konkurrencziától. Ez igen tetszetősen hangzik az elméletben, de majd ha a javaslat életbe lép, azt fogjuk tapasztalni, hogy annak szigorú intézkedései éppen a magyar iparosokat és kereskedőket fogják sújtani, ellenben az osztrák gyárosok és iparosok módot fognak találni arra, hogy az életbe léptetendő törvényt kijátszassák. Erre a kijátszásra már most kezdi megtenni előkészületeiket. A törvényjavaslat, mint tudva van, pénzbüntetésen kívül elzárással is sújtja a megrendeléseknek utazó ügynökök által való gyűjtését s csakis oly esetekre nézve tesz kivételt, a melyekben a vidéki fogyasztó általa előre meghatározott megrendelés foganatosításáért, egyenesen a gyárhoz, iparoshoz vagy kereskedőhöz fordul. Ezt a kivételt akarják egyes osztrák gyárosok, a kik

utazó ügynökeik útján ugyancsak busás jövedelmet húztak eddig a magyar közönségtől, a megalkotandó törvény kijátszására fölhasználni. Magyarországi megrendelőikhez körlevelet intéztek, a melyekben, utalással eddigi üzleti összeköttetésükre és a kérdéses törvényjavaslat dispozicióira, felszólítják az illetőket, hogy írják alá s küldjék be hozzájuk a körlevelekhez mellékelten betöltetlen megrendelő lapokat. Az illető osztrák gyárosok aztán esetről-esetre maguk töltönek be az aláírással már eleve ellátott megrendelő lapokat s ily módon büntetlenül üzhethék ügynökeik továbbra is a megrendelések tiltott, jogtalan gyűjtését. Ezekre a makinációkra előre is felhívjuk a kereskedelmi miniszter figyelmét.

A kilencszázados jubileum és a tanítók.

A magyar kath. tanítók országos bizottsága a századvégi hódolatnak és a magyar katolikus egyház 900-ados jubileumának ünnepélyére folyó évi augusztus hó 14. napján Budapesten, a Szent István-Társulat (Szentkirályi-utca 28. szám.) dísztermében Magyarország biboros hercegprímása által jóváhagyott tárgysorozattal katolikus tanítói kongresszust tart, melynek tagjai: a) minden egyházmegyei hatóságtól kiküldendő 4—4 képviselő, b) a katolikus tanítóegyesületek küldöttei, c) a 100-as bizottság tagjai, d) katolikus népoktatási intézetekben működő tanfőrfiak, mint résztvevő tagok.

A magyar katolikus tanítók országos bizottságának elnöksége ez uton is felkéri a hazai katolikus tanítóegyesületeket, hogy a kongresszusra egy-egy egyesület minden ötven tagja után legalább négy képviselőt küldjön s a küldöttek nevét a 100-as bizottság elnökségével (Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám.) mielőbb tudassa.

A kongresszus tagjai részt vesznek az augusztus hó 15. napján Esztergomban tartandó nemzeti ünnepségen is.

A kongresszus tárgysorozata:

1. Ünnepi *Te Deum* szentmisével az egyetemi templomban. Tartja: *Hornig* Károly báró veszprémi püspök, a kongresszus védő elnöke.

2. Diszgyűlés a Szent István-Társulat dísztermében.

A fáradt csapat nem tessékelteti sokáig magát s tömegben tódul be a kapun. Egy szerencsétlen flótás, kit a balsors őrszemnek jelölt ki, kiválik a sorok közül s feltűzött szuronyal kiáll az ajtó elé, a többi legények sietve szállják meg a konyha táját s csakhamar a párolgó gombóczos tálak mellé telepednek. Kurt maga az öreg erdész és nejeének vendégszeretetét élvezi s velük osztja meg a vacsorát. A galamblelkű tisztes matrónt egészen lebilincseli a fiatal hadnagy derült, tréfás modora, élénk csevegése; még az öreg erdésznek is olyan nagy kedve telik abban az idegenben, de mégis szeretetreméltó gyerekben, hogy le sem tudja róla venni tekintetét; majd elnyeli a csinos fickót szemével. Mintha a saját gyereke volna, úgy gyönyörködik benne. Még az a fiatalosan hetyke hang is tetszik neki, melyen a vendég beszél s a mely olyan jól áll neki. Vacsora után sokáig eltart még a tere-feré. A szomszéd szobában később jó puha ágyat vet a háziasszony gondos keze. Patyolat fehér pelyhes párnák várják és csábítják pihenésre az alvás után kívánczó fiatal tisztet. De oh fátnak és katonának sors! Abban a pillanatban, a midőn Kurt nyájasan jó éjszakát kíván az öreg erdésznek és feleségének, hogy lenyugodjék, egy szolgáló állít be a szobába, kezében egy sürgős távirattal. A táviratban röviden csak az áll, hogy egy magasrangú ur, kinek kedveszöttant fajtákkast lőni, reggeli öt órakor a vadászlakot látogatásával szerencsételteti.

Az erdési lakban megszokták már ezeket a látogatókat, mert az erdészet az uradalom

ama vadászterületét képezi, melyen idegen méltóságok vadásznak s fogyasztják a puskaport.

Odakint most egy éles lövés süvit végig a csendes éjszakában. A lövést többszöri erős sípolás követi, majd rövid ideig tartó fegyverropogás következik. Kurt megrázkódik, aztán hirtelen elhatározza magát.

— Isten Önnel kedves házigazdám! — szól oda elérzékenyülve a derék öreg erdészhez, — áldja meg az Isten minden jóval! Én sohasem fogom elfelejteni azt a szives, barátságos vendéglátást, melyben e kedves kis fészékben részesültem.

Meleg kézzorítások és a kisdud csapat, mint a futó vendég, a hogy jött, époly gyorsan utjára kél. A megszállt tanya egy pillanat alatt kiürül. A hadfiak ottlétének nyoma sem maradt. Az az mégis! A nagy sietségben Kurt hadnagy táskája, melyben a katonai térképek s parancsok voltak egyéb bizalmas magániratokkal, ott maradt emlékből a hájos erdei lakban.

Másnap délelben egy hadfi megint bekopogtat az erdészékhöz. Az ott felejtett, fontos iratokkal telt táská irányában jött ugymond, a mint beeresztik. A hirnök azonban táská helyett csupán egy czédulát kap az erdei lak padjától, melyen reszkető öreges vonásokkal ezen sorok olvashatók:

»Kedves hadnagy ur! Kérem ne türelmetlenkedjék, a táská jó helyen maradt. A mint megtaláltam, mindjárt lep-csételtem. Most már utban is van vele emlérem a városba.«

*

A vadászlak magas vendége, a ki az erdő mélyén szállást ütött, nem volt más, mint a hadtestparancsnok ur 6 főfőmagassága. A kiváló jágert a dürgés végeztével izletes reggeli várta a vadászlakban. Ő Exellenciája rózsa kedvében volt. Leereszkedő nyájassággal beszélt egészen hétköznapi emberekkel. Közlékenységének nyitja az volt, hogy ezuttal vele volt a vadász szerencse és sikerült a hatalmas fajtákkast szerelmi légyottjának színhelyén leterítenie.

A magas ur környezete az éjszakai manőver epizódjain mulatott. A tiszték jókat nevetek némely kollegák felsülésén, a háborusdi egyes kiválóbb mozzanatán és bakklövésén. Az évelődés folyamán többször megütötte a fület Ő Exellenciájának egy név, a Kurt neve, kit legtöbbször emlegetett volt a társaság.

— Mit, a hadnagy ur elvesztette táskáját? Érdekes egy kaland! Lássuk csak ezt a hunczfut portékát! — Ő Exellenciája saját kezűleg nyitotta fel az uravesztett tisztai jószágot és kiöntötte egész tartalmát az asztalra.

Néhány térkép, különféle levélborítékok, hivatalos iratok, a legkülönbözőbb szintű czeruzák, bonbonok, kotillion jelvények stb. potyogtak ki a táskából, tarka változatoságokban az asztalra. Mindezek betetőzésétül egy piczike névjegy kártya is felszínre került egy göndörhaju angyalfőnek a képével ellátva, melyen ezen ajánló sorok voltak női írással feljegyezve: »Legyen kísértő szellemed minden utadon, a te Juliskád!« Azután egy szerzával irt levél következett, sebtiben papírra vezetett egyenlőtlen

a) Elnöki megnyitó, mondja *Hornig* Károly báró védnök.

b) Ünnepi hódoló felirat XIII. Leó pápa 5 Szentségéhez.

c) Ünnepi óda elszavalása.

d) A pápai himnusz eléneklése.

e) A katolikus népoktatásügy történetének áttekintése. Értekezés, tartja *Ember* Károly, a bizottság világi elnöke.

f) Az országos bizottságtól a katolikus tanítóképzés és a tanítói nyugdíjtörvény tárgyában az 1899. évi augusztusi közgyűlésen hozott határozatoknak proklamálása és a kongresszus által való elfogadása.

g) A kongresszus bezárása, dr. *Steinberger* Ferencz egyházi elnöktől.

h) A Szózat eléneklése.

A kongresszus részt vesz a katolikus tanítók millenniumi zászlója alatt az Esztergomban augusztus 15-én tartandó országos hódolati ünnepségen.

Steinberger Ferencz kanonok már el is utazott az ünnepély előkészítésére Budapestre.

Az Ofen-Pesth.

— Nagyvárad város felirata. —

Bécs város községtanácsának ismeretes határozata, a mely szerint a Magyarországra küldött leveleken a városok neveit nem magyarul, pl. Budapest, Kolozsvár stb., hanem németül: Ofen-Pesth, Klausenburg czimezzék, az egész országban méltó megbotránkozást keltett.

Nagyvárad város közgyűlése elhatározta, hogy a bécsi határozat feletti méltatlankodásának a miniszterelnök és belügyminiszterhez intézendő feliratban ad kifejezést s kérni fogja, hogy a magyar helynevekről alkotott törvényt mielőbb léptessék életbe.

A közgyűlés határozatához képest *Szűts* Dezső városi aljegyző elkészítette a miniszterekhez intézendő felirat szövegét, a melyet mi is egész terjedelmében közöltünk.

Egyik nagyvárad lap csakhamar kijelentette, hogy a nyilvánosságra hozott szöveg nem azonos Nagyvárad város feliratának szövegével.

Utánna jártunk a dolognak s mint tényt konstatálhatjuk, hogy a közölt szöveg nagyjában és egészében azonos a felirat szövegével, csupán 8—10 sor változás van benne, a melyet a szöveg kéziratán *Komlóssy* József tb. főjegyző eszközölt.

Ezek a változtatások a következőkben foglalhatók össze:

A bekezdésbe be lett szurva, hogy Nagyvárad városa *megbotránkozott* Bécs község határozata felett.

Egyik mondatba be lett véve: »Ugy látszik, hogy a Lajthántuli székváros községtanácsában nemcsak felekezeti, hanem a nemzetiségi gyűlés is fajulóban van.

Uj szavak a feliratban: Hálás lehet Bécs városa (Magyarország iránt) ha szabadságának kivívására visszagondol.

A községtanács határozatának méltatásával új szöveggé lett iktatva: mert állami létünk Ausztriával össze van kapcsolva, módot kell találnunk, hogy ily természetű surlódások ne keletkezzenek.

Van az új szövegben némi szelidítés annál a pontnál, a hol a magyar helységnevekről szóló törvény életbeléptetéséről van szó.

Az eredeti szövegben az áll, hogy az állam ellenségei azt tartják, miszerint »a magyar kormányzatnak *nincs ereje és bátorsága* végrehajtani a szentesített törvényt«. Ez a mondat akként lett szelidítve, hogy »a magyar kormányzatnak *nincs szándéka* végrehajtani a szentesített törvényt«.

Ezeken kívül nincsen semmi lényegesebb módosítás a felirat eredeti szövegében.

Különbben a miniszterhez küldött felirat végleges szövege a következő:

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök ur!
Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur!
Kegyelmes Urunk!

Minden magyar hazafi megbotránkozva értesült Bécs székesfőváros községtanácsának azon határozatáról, melyben kimondotta, hogy hivatalos irataiban a magyarországi helyek német nevét fogja használni s nem a törvényesen megállapított magyar nevet. Ezen elhatározását tett is követte, mert június 27-iki kelettel a bécsi községtanács részéről egy Ofen-Pesth címzésű

átirat érkezett Budapest székesfőváros tanácsához.

Ugy látszik, hogy a Lajthántuli rész székesfővárosa községtanácsának nemcsak felekezeti, hanem nemzetiségi gyűlése is fajulóban van s ez hozta létre a magyar állam nemzeti jellegét sértő s tagadó azon perfid határozatot, mely fölött törvényhatósági bizottságunk f. évi július hó 12-én és folytatva tartott ülésében hazafias lelkesedéssel, igaz megbotránkozását fejezi ki s a nemesebb érzelmektől távozó szellem megnyilatkozásának tartjuk Bécs város határozatát, mert ha szabadságának kivívására visszagondol, fel kellene ébredni szívében a hálaérzetnek nemzetünk iránt s mégis azt keresi, ami a magyarnak fáj vagy árt.

Éreztük azonban, hogy ez elhatározásnál nem szabad megállanunk, mert Bécs községtanácsának provokáló határozata a két állam törvényhatóságai között esetleg közjogi konzekvenciákkal bíró surlódásokra vezethet s mert állami létünk a Lajthántuli részzel összekapcsolva van, módot kell találnunk arra, hogy ily természetű surlódások ne keletkezzenek.

A fennforgó méltatlan kötekedést úgy gondoljuk kellően megrendszabályozhatónak, ha a magyar helységnevekről alkotott 1898. évi IV. t.-cz. mielőbb életbe lép.

Nagyméltóságú M. Kir. Miniszterelnök ur!
Belügyminiszter ur!

Két éve múlt, hogy a helységnevekről szóló törvény szentesítve van s ez ideig nem hajtott végre. Ennek súlyos következményei vannak. A magyar állam ellenségei ezen késedelmezésből azt a következtetést vonták le, hogy a magyar kormányzatnak nincs szándéka végrehajtani a szentesített törvényt s ezért baj és veszedelem nélkül gúnyt üznek abból s általában mindenből, a mi kriteriuma a magyar állam nemzeti jellegének.

Eleven erejtű, czéltudatos magyar politika ezen törekvéseknek útját fogja vágni s mi azt hisszük, hogy államiságunk és nemzetünk érdekeinek hatalmas szolgálatot jelentene a fent említett törvény gyors életbe léptetése! ugyanezért méltóztassék odahatni, hogy a magyar helységnevekről szóló 1898. évi IV. t.-cz. végrehajtsák s ez alapon a törvényesen megállapított magyar helységnevek használtassanak.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának, 1900. évi július hó 12-én és folytatva tartott ülésében.

A város közönsége nevében

polgármester helyett:

Komlóssy József,
tb. főjegyző.

betűkkel. A hadparancsnok ur ezt is felolvasta. A levél így hangzott: Juliskám angyalom! Gyöngyélet ez a katona élet! Nagyszerűen folynak a napjaink. Ma egész világos virradtig táncoltunk, aztán a táncsteremből egyenesen szabadba siettünk, hol a friss szellő lengeti a lombot s madár csicsereg. Egész istenáldott nap kint kószáltunk embereimmel a szabad ég alatt, mértföld számra bekalandozva erdőt, mezőt, bokrot. Ebédem az a konzerv volt, melyet Hans sütött meg a parázs tűznél szuronya hegyén; s egy darab komisz kenyér! De felségesen izlett. Ilyen a tábori élet! Mikor te édesdeden alszol, engem akkor ver fel ma, a kísértetek órájában az ellenség. Jó éjszakát!

Jegyzet. Ezen levelemet derék szolgám, Hans hátán irtam. Nagyon sietős a dolgom, Drága lelkem! Ezerszer csókollak s maradok lángoló szívvel szerető

Kurtod.

A gyakorlatnak vége. Fülíg sárosan, porosan vonul be Kurt is embereivel a kaszárnya kapuján. Hadnagy ur Fels! Hadnagy ur Fels! adják vissza a visszhangot a kaszárnya folyó-sói, lépcsői. Tisztek és legények egymásra tolnak. Kiváncsiak tudni, mi történik a hadnaggyal.

— Szerencsétlen halálmadár. — Rivall rá az öreg kapitány a hadnaggyra. Mi lesz most magával? Mindig féltettem az elhamarkodástól; mindig józan

megfontolásra tanítottam, de persze nem használt semmit. Juventus ventus! Most engem is magután ránt szelességével. Az ön oktalán lépése nyugdíjaztatásomat okozhatja. S épen most a fizetés szabályozás idején; mikor a fizetés emelés küszöbén vagyunk!

— De hát mi van velem tulajdonképen kapitány ur? Azt sem tudom, hogy miről van szó s hanyadán állok?

— Rendelet jött, hogy azonnal jelentkezzünk a hadtestparancsnok ur előtt. Ez határozottan rossz jel! Eddig én, az ezredes, az őrnagy vagyunk benne ebben a históriában s Isten a megmondhatója, hogy ki nem keveredik b-éje.

Ugyanakkor haladt el Kurt mellett az őrnagy és ezredes ur. Mindakettő dult-fult haragjában s majd felfalták szemükkel a hadnaggyot.

— Hadnagy ur, azonnal kövessen bennünket a kapitányával! — Dörmögi bosszusan az ezredes.

Kurtnek tiszta ugyan az öntudata s meg van győződve felőle, hogy semmi rosszat sem művelt, de még a legtisztább lelkiismeretű katona sem tudja megőrizni nyugodtságát, mikor ily módon idézik a felsőbb fórum elé.

Nesztelen ácsorog a kis csoport ő Exellenziájá előszobájában. Kurt lesüti szemét, mint egy bűnös s fel sem mer tekinteni. — Most hirtelen feltáru az ajtó és a hadnaggy egyszerre ott áll a haditörvényszék színe előtt.

Csodák-csodája azonban a hatalmas ember egy cseppet sem néz ki haragosnak. Sőt

— mint a társaság ámulva látja — mosolyog a delinquensre, majd oda megy hozzá, megveregeti a vállait és így szól:

— Itt vannak a homijai kedves hadnagy ur, a miket az erdei lakban felejtett. Ön elvesztett valamit, de megtalálta helyette az én nagybecstülésemet. Ön kitűnően megoldotta azt a feladatot, a mit az éjszakai manőveren elébe tűztünk. Fogadja érte köszönetemet! Legyen meggyőződve, hogy önfeláldozó buzgalmát, akadályt nem ismerő szolgálatkészségét annak idején a minősítés: táblázatában kellően méltányolni fogom. Ön még pályálya kezdetén áll fiatal bajtársam, fogadja el tőlem utbaigazításul a jövőre nézve ezt az egyet: őrizze meg romlatlan szívének fiatalos hevülését, önzetlenségét életének későbbi évszakaiban is s adja át egyuttal üdvözetemet szíve választottjának, a bájos Juliskának. Isten önökkel uraim!

Ilyen harmonikusan, békésen végződött a viharos lefolyásnak ígérkezett report a hadtestparancsnok előtt.

Kurt igazi ereklüként őrizte magánál az elveszett katona-táskát és annak tartalmát. A szerencsét hozó jószágokat ő is, a felesége is, a ki nem volt más, mint Juliska, a fiatalkori ideál. mindenkor nagy becsben tartották a házuknál, mint egy ritka emléket a régi jobb és boldogabb időkben.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* Az adlatus csapatsemlén. *Bolla* Kálmán altábornagy, József kir. herczeg adlatusa tegnap Nagyváradon szemlét tartott a csapatok felett. Kora reggel, 5 órakor vonultak ki a csapatok s már 7 órakor vig zeneszóval bevonultak a laktanyákba. Az altábornagy meg volt elégedve a szemle eredményével s ennek kifejezést is adott. — A katonaság körében a legnagyobb elismeréssel találkozott a hadtestparancsnok azon rendelete, hogy az óriási forrásban a katonaságot a kora hajnali órákban vezényeljék ki a gyakorlatokra s mire a nagy meleg bekövetkezik, a laktanyákba vonuljanak. Nagyban megkönnyíti ez az intézkedés a gyakorlatokat, mert délelőtt 9 órakor, tehát a tulajdonképeni forrás idejében már mentve vannak a hadfiak a fáradalmaktól.

* A honvéd laktanya építése. A nagyvárad honvéd-gyalogsági laktanya céljaira Nagyvárad városa nagy területet engedett át a gázgyár mögött teljesen ingyen a honvédelmi miniszternek. A helyi ipar érdekében a város kérte, hogy a laktanya építésénél lehetőleg a nagyvárad építő iparosokat vegye figyelembe s ezen kérelmének támogatására *Orley* Kálmán országgyűlési képviselőt is felkérte dr. Bulyovszky József polgármester. Tegnapelőtt volt a honvédelmi miniszteriumban, *Gromon* Dezső államtitkár elnöke alatt az árlejtést. A laktanyát akként építették az állam, hogy nem fizet építési összeget, csak ennek megfelelő évi bért kap a vállalkozó. A zárt árlejtésnél teljesedett a város óhaja, amennyiben *Rímanóczy* Kálmán nagyvárad építész nyerte el a laktanya építését. A laktanyáért 60846 koronát fizet *Rímanóczy* az állam.

* József főherczeg utazása automobilkocsin. József főherczeg tegnap reggel 7 óra 10 perczkor Bihar-Diószegről *Braun* vezérkari alezredest és báró *Vécsey* százados kíséretében a fővárosba érkezett. A főherczegre *Libits* Adolf és *Unterauer* József udvari tanácsosok várakoztak. A főherczeg a keleti pályaudvaron megreggelizett s 8 óra előtt egy automobil kocsin *Unterauer* udvari tanácsos, egy Ganz-gyári mérnök és az automobil tulajdonosának kíséretében *Alcsuthra* utazott. A gép a személyvonat sebességével halad és így a főherczeg 10 órakor *Alcsuthon* volt.

* A sár- és kavicsszállítás. A megtartott nyilvános árlejtésen a kavics- és sárhordásra *Zách* János és társa tették a legelőnyösebb ajánlatot, de később a vállalatot visszaléptek azon ürügy alatt, hogy tévedtek az ajánlat megírásánál. Nagyvárad városa új árlejtést tartott, de ennek eredményét nem tartotta megfelelőnek s elhatározta a közgyűlés, miszerint a sár- és kavics-hordást házilag fogja eszközölni. Egyben kimondotta, hogy *Zách* és társa bánatpénzét nem adja ki. — A közgyűlés ezen határozatait a belügyminiszter jóváhagyta.

* A megyei választók névjegyzéke. A biharmegyei országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke ellen beadott felszólalásokra a központi választmány által hozott határozatok július hó 20-tól 30-áig közszemlére lesznek kitéve. A határozatok ellen a közszemlére kitévelt követő 10 napig lehet felelkezni.

* Uj regényünk. Lapunk holnapi számában új regény közlését kezdjük meg. Az eredetije egy előkelő francia folyóirat számára készült s nagy tetszéssel fogadták. A keret, a helyzetek és személyek mind újak, a jelenetek élénkek és változatosak. Már az első sorok felkeltik az olvasó érdeklődését, mely lapról-lapra fokozódik s az előreláthatatlan, váratlan megoldás által úgy az olvasó kíváncsisága, mint a közmorál és költői igazságszolgáltatás kielégítést nyernek. Uj regényünk czime:

Balny város titka.

Szerzője *Fernand d'Hue*, kitől már egy ízben közöltünk egy érdekesítő regényt. Csak olvasóink érdekét tartottuk szemünk előtt, mikor ezen érdekes regényt lapunk számára megszereztük s annak francia eredetiből való ügyes, gondos lefordításával lapunk egyik külmunkatársát megbíztuk, kinek ez nem első kísérlete lesz ezen a téren s ki már más alkalommal is megnyerte olvasóink tetszését regényfordításával.

* Tengerre magyar! A fumei m. kir. tengerészeti hatóság a *Tengerészeti Akadémiába* való felvételre pályázatot hirdet. A következő tanévre 15 növendéket vesznek fel. Az első osztályba oly növendékek vétetnek fel, a kik a 14. életévet betöltötték és a középiskola IV. osztályának elvégzését igazoló bizonyítványt felmutatják és a felvételi vizsgálatot sikeresen leteszik. A második osztályba oly növendékek pályázhatnak, a kik 15. életévüket betöltve, valamely középiskola V. osztályát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézet tanulmányait befejezték. A kik a fumei Tengerészeti Akadémiába óhajtanak lépni, a szabályszerűen felbélyegzett folyamodványukat mellékleteivel együtt még a f. évi augusztus 25-ig a m. kir. Tengerészeti Akadémia igazgatóságához intézzék.

* Összemarta a veszett eb. Pár nap alatt már több helyről kaptunk a megyéből értesítést veszett ebek garázdálkodásáról. *Kis-Kereki* községben az uradalmi ispán kutyáján tört ki a veszettség s mire sikerült a dühödtt állatot ártalmatlanná tenni, megharapta *Lovass* Sándor és *Molnár* Zseni gyermekeket. Felszállították mindkettőt Budapestre a Hőgyes-intézetbe.

* A betegsegélyző pénztárak jövője. A kereskedelemügyi miniszter nincsen megelégedve a munkások baleset és betegség esetén való biztosításáról szóló törvénnyel s annak módosítását tervbe vette. De nemcsak a miniszter, hanem a munkások és munkaadók sincsenek megelégedve a kerületi pénztárak mai szervezettel. A véleményezésre felkért szakközégek: a kerületi pénztárak és keresk. és iparkamarák most készítik szakvéleményeiket, de ezeknek nem lesz meg a kívánt eredménye és sokkal helyesebb volna, ha a munkások és munkaadók panaszait is figyelemre méltatná a törvény revíziójánál a miniszter. Így legfeljebb az lesz elérve, hogy a kerületi pénztáraknál behozzák az áldatlan centralizációt, a mely legfeljebb egy pár központi tisztviselőre nézve lesz zsebbevágó dolog. A centralizáló szándékre vezethető vissza valószínűleg a miniszter azon intézkedése is, mely a tegnapi hivatalos lapban jelent meg s melynek értelmében a Neuschloss-féle vasiczi taningyár és gőzfűrészes részvénytársaság barcsi telepén létesíteni szándékolta betegsegélyzőpénztár felállítását nem engedélyezte.

* Vérengzés a községházán. Csarnó község lakosait borzalmas vérengzés tartja izgalomban, melyet egy Bojtor Ádám nevű oda-

való lakos vitt véghez. Bojtor ugyanis több rendbeli kihágásokért az előjáróság által lett jelentve a szolgabíróhoz, a miért aztán Bojtor nagyobb pénzbírságban marasztalták el. Az ítélet végrehajtásával, vagyis a bírság pénzbeszedésével a szolgabíró az előjáróságot bizta meg. Minthogy pedig Bojtor fizetni nem akart, lefoglalták a lovait és e hó 18-án beszállították a lovakat a községházához, hogy elárverezzék. A mint Bojtor haza ért és megtudta, hogy a lovakat elvitték, magához vette a revolverét és elment a községházára, hol a lovakat követelte. A nagy zajra — amit Bojtor az esküdtek szobájában csapott, — benyitott a község bírójára *Bártos* Mihály is, akire Bojtor rástűtötte a revolvert és a bírót vállán találta. Erre az esküdtek meg akarták rohanni Bojtor, miközben még több lövést tett az esküdtekre, kik közül *Sármány* Illést és *Vendő* Ábrist előbbit mellén, utóbbit pedig karján megsebesített. A lövöldözés zajára befutott a községház összes személyzete s nagynehezen sikerült a dühöngő embert lefogni és kezéből a gyilkos szerszámot kicsavarni. Bojtor megkötözve átadták a csendőrségnek. A sérültek közül *Sármány* tegnap belehalt a sérülésbe. A községi bírósági és *Vendő* esküdtségi sulyosak ugyan, de nem életveszélyesek. Az eset nagy izgatottságot idézett elő a lakosság között.

* *Pierre Loti* vezérkari főnök. Párisból jelentik: *Julien Viand* fregatte-kapitányt, aki mint író *Pierre Loti* néven oly nagy hírnevet szerzett, a keleti csapatok vezérkari főnökévé nevezték ki.

* Használati utasítás a postaszekrényhez. Fialat tanyai leányzó jött be Nagyváradra s kezében egy levelet tartva, néhányszor fel-lejarkált a Fő-utcán, mint a ki nagyon szeretne valamit megtalálni, de nem tud. Végre *Kiss* Dávid boltja előtt észrevett néhány újságíró, kik éppen füstölővel látták el magukat.

Jó napot kívánt becsülettel s aztán megkérdezte:

— Ugyan kérem ássan, honnat megyen itt el a levél?

Az egyik rámutatott a postaládikára.

— Innen ni. Csak lökje bele.

A leány csodálkozva csóválta a fejét.

— Furcsa az kérem. Hát aztán elég ebbe kiszitlibe belelökni a levelet?

— Elég hát. Csak jól legyen megczimezve s legyen rajta bélyeg.

Egy másik jószívűen kisegítette a leányt zavarából.

— Ne higgyen neki lelkem, be akarja csapni. Hanem mikor belöki a levelet, jó erősen kiáltsa is utána, hová vigyék.

A leány arca egyszerre kiderült.

— Persze, persze. Otthon is mindig megmondjuk Dorkó nénőnek, mikor összeszedi a leveleket a tanyákról, hová szólnak. Köszönöm a szíves jó szót.

Azzal belökte a levelet a postaszekrénybe s bekiáltott a hasadékon:

— Debreczenybe, — a Jóskának!

* Cégváltás. *Moskovits* Mór nagyvárad szeszgyáros körlevélben tudatja, hogy fiát: dr. *Moskovits* Miklós vegyész cégétársul vette s a vállalat ezentúl *Moskovits* Mór és fia törvényszékiileg bejegyzett cég alatt fog vezetni.

* Leégett gőzmalom. Óriási szerencsétlenség történt e hó 18-án éjjel *Berzenczén*, a melynek emberélet is esett áldozatul. Az említett időben ugyanis, kigyulladt a *Kalmár-féle* gőzmalom s a roppant nagy szárazság következtében egyszerre lángban állott az egész malom, melynek az egész belső része valamint a felszerelések fából voltak. A tűz éjjel egy órakor keletkezett s alig pár percz alatt a malom első és második emelete lángban állott. Az első emeleten 12 ember dolgozott a tűz kiűtésékor. Ezeknek egy része mégemenekült a földszintre; négy munkás azonban már az ablakon volt kénytelen kiugrani, mert csak így tudtak megmenekülni a tűzhaláltól. A második emeleten véletlenül csak három ember dolgozott a tűz kiűtésékor. Ezek az emberek csak akkor vették észre a tüzet, a mikor az első emelet lángban állott s el volt zárva a menekülés útja. A bentrekedt emberek segítségért kiáltottak, de a

nagy zűrzavarban nem tudtak létrát találni, melyen az ablakon keresztül menekülhettek volna. Mialatt a létrák után futkostak, a fából készült malom felső része beomlott s maga alá temette Bozóki András, Jánosi Mihály és Streiting József malommunkásokat, kik valamennyien az égő romok között lelték halálukat. A tűz eloltása után, mely az egész malmot hamuvá tette, szedték ki a három munkás megszenesedett holttestét a romok alul. Valamennyien nő és családos emberek voltak. A megéjtett vizsgálat szerint a tűz a gépházban ütött ki és onnan csapott át a malom épületbe, melynek kiszáradt farészein gyorsan terjedt tovább. A törvényszék vizsgálóbírája a helyszínére utazott a vizsgálat megejtése végett.

*** Gyilkos támadás.** Monostor-Pályi melletti Zsákos-tanyán borzasztó véres eset történt. Klein Ignác, a tanya bérlője tegnapelőtt éjjel már régen aludott, a mikor egyszerre egy puskalövés felzavarta az alvókat. A család rémülten ugrált fel és megakarták nézni, ki lőtt be az ablakon. Ekkor újra dördülés hallatszott, s a golyó Klein bérlő lányát találta, aki holtan esett össze. A lövések többször ismétlődtek s a megrémült család kétségbeesve várta a bekövetkezőket. Később Klein elvette a forgópisztolyát s elszántan lépett az ablakhoz s a gyilkosokra lőtt. A golyó talált, mert a támadók egyike vad kiáltások között összeesett. Erre a rablók felgyújtották a házat s elmenekültek. A csendőrség szigorú nyomozást indított s nemsokára napfényre kerülnek a gaz gyilkosok.

*** Fürdőzők a kánikulában.** A rekkenő hőségben csak az marad a poros városban, akinek ideje és pénze nincs arra, hogy elmeneküljön fürdőbe, vagy legalább falura, egy kis csendes pihenésre. A Nagyvárad közelében levő két kitűnő üdülő-helyet: a *Püspök- és Félix-fürdőt* elepte egészen a fürdőző közönség. Eleven, vig élet veri fel az árnyas, hűs sétaterek és erdők csendjét. A *Püspök-fürdőben* üdülő vendégek névsorát vasárnap közöljük. A *Félix-fürdő* vendégeinek névsora a következő:

Kristóffy József földbirtokos, Makó. Ferenczy Gedeonné magánzó, Nagyvárad. Özv. Vienerl Istvánné, Nagyvárad. Csegezy Gyuláné pénzügyőri főbiztosné, Szilágy-Somlyó. Özv. dr. Fuchs Józsefné magánzó, Budapest. Weisz Benjámín és neje nagybirtokos, Hajdu-Nádudvar. Weinberger Béniné földbirtokos, Nagyvárad. Özv. Kállay Aurélné nagybirtokos, Budapest. Özv. Leszkay Gyuláné és unokája földbirtokos, Berettyó-Ujfalu. Özv. Mártonffy Lajosné magánzó, Nagyvárad. Petrovits Ilona, Nagyvárad. Venter Gábor és családja körjegyző. Lövy Zdenkó joghallgató, Pecze-Szölös. Benkő József kir. törvényszéki elnök és családja, Zilah. Bán Józsefné ev. ref. lelkész neje, Nagy-Zerind. Özv. Lukács Józsefné magánzó, dr. Kornstein Lajosné orvos neje, özv. Wolfné, Nagyvárad, Nagy Imre földbirtokos, Karczag. Özv. Kreuz Ferenczné magánzó, Nagyvárad. Özv. Szokolay Zsigmondné járásbíró neje, Nábráczky Gyuláné ügyvéd neje, Körösbánya. Király Mihályné földbirtokos neje, Debreczen. Brády Attila kir. járásbíró és neje, Körösbánya. Özv. Rádl Istvánné, Nagyvárad. Kasza Gergely földbirtokos és neje Kunhegyes. Neumann Kati kereskedő neje, Szász-Régen. Fekete Mihályné Nagyvárad. Lázár Gyula, Hajdu-Nádudvar. Antony Sándorné főmérnök neje, Antony Juliska, Szászváros. Lehman Sándorné, Lehman Irma, Kolozsvár. Rátkay Emilia, Nagyvárad. Eichner Bertalan fűrészgyári igazgató, Sósika-telep, Bánffy-Hunyad. Leitner János hivatalnok, Budapest. Leipnik Nándor kereskedő, Maros-Szlatina. Hunyady József nagykereskedő, Arad. Papp Károly ev. ref. lelkész és családja, T-Inoka. Bingy Flórián nagykereskedő. Fohn Rezső, Békés. Braun Sámuel nagykereskedő és családja, Bécs. Özv. Cserna Istvánné, Terkál Erzsike, Kolozsvár. Lengyel István földbirtokos és neje, Szilágy-Kraszna. Holzer (Gyula) Mór nagybirtokos, Percsen. Kis Lajos kereskedő, Debreczen. Gröschl Antónia, Nagyvárad. dr. Hajós Emil ügyvéd és neje, Hajós Elza, Hajós Gabriella, Székelyhid. Péntes Miklósné földbirtokos Hajdu-Nánás, Mile József körjegyző és neje B.-Nagy-Bajom. Dr. Papp Józsefné ügyvéd neje, Fehér Jánosné, Szeghalom. Láber Mihály vasúti tiszt, Deb-

reczen. Széchenyi Lajos mérnök, Nagy-Károly. Zwillinger Gyula kereskedő, Tisza-Ujlak. Weltmann Zsenni tanítónő, Vinga. Barthos Dezső kir. te-lekkönyvv. és neje, Jeszenszky Matild Szászváros. Özv. Zayka Jánosné magánzó, Nagyvárad. Zayka János pénzügyi fogalmazó, Beszterce. Zayka László gymn. tanuló, Nagyvárad. Szabó Imréné földbirtokos, Debreczen. Szilágyi Sándorné, Schwartz Hermanné Nagyvárad. Özv. Illés Lipótné, Spitzer Béla kereskedő, Belényes. Hasku Borbála birtokos, özv. Takács Zsigmondné, Nagy Somkut. Meoksz Antalné Gyula. Radó Sománé és leánya Szeged. Grün Izsákné, Élesd. Özv. Hajdóczy Józsefné állami óvónő, Hajdóczy József gymn. tanuló, Nagy-Szeben. Glück Mórné, Reich Julia Nagyvárad, Vértessy Istvánné Debreczen. Polnik Mihály és neje magánzó, Nagyvárad, Papp János Csátár. Weisz Lipótné, Weisz Irén, Weisz Margit, Nagyvárad. Özv. Dobay Jánosné özv. Végh Józsefné Gyula. Veress László kereskedő, Kolozsvár. Knopp Mózesné Bánffy-Hunyad. Kaszender Izraelné kereskedő neje, Csátár. Ungár Lőrinczné kereskedő, Mezőkeresztes. Elefánt Dávid vasúti értesítő, Elefánt Kálmán gymn. tanuló, Petrosény. Szenes Miksa kefékötő, Arad. Gonda Béláné hivatalnokné, Tórczy Károly ev. ref. lelkész neje és leánya, Nagy-Kálló. Özv. Csathó Károlyné Karczag. Szép Bálint és családja, Tisza-Szöllős. Barbóczy Jánosné pékné, Szilágy-Somlyó. Ryll Ferenczné földbirtokos, Czeigler Györgyné, Nagy-Károly. Wertheim Sámuel kereskedő, Kolozsvár. Pozsgay Károlyné tanító, Bokor Istvánné főbíróné, Székelyhid. özv. Dauka Pálné, Nagy-Károly. A. Nagy Miklós és családja, Nagy-Kun-Madars. Nagy József és neje fodrász, ifj. Megyaszi Andor hentes, Vértessy Gábor, Debreczen. Fály József és neje birtokos, Hódmező-Vásárhely. Mike Ferencz és családja, Zöld János és családja, Debreczen. Soós Mihály birtokos, Tisza-Dob. May Ede és családja ékszerész, Nagy-Károly. Schuller Márk kereskedő, Nagyvárad. Terkál Béláné, Kolozsvár. özv. Klein Árpádné és leánya magánzó, Szentes. Kazatsay József és neje birtokos, Szilágy-Cseh. Rosenbaum Adolfné kereskedő, Rév. Szatmári Istvánné birtokos, Balla Mihályné és gyermekei, Debreczen. Paulovits János vaskereskedő, Szeghalom. Grósz Albert és neje kereskedő, Anlauf Jánosné cégvezető neje, Vértessy Andor tanító és neje Nagyvárad. Friedrich Hermína magánzó, Budapest. Szappanos Antalné főelárúzó neje, Maros-Vásárhely. Szilágyi Istvánné birtokos, Szilágyi Péterné birtokos, Gyoma. Horváth István igazgató-tanító és fia, Nyiregyháza. Özv. Szabó Józsefné magánzó, Szabó Bella, Nagy-Károly, Szabó Dezső körjegyző, Csanádos.

Rablógyilkosság az erdőben.

Borzasztó rablógyilkosságról értesít a divényi tudósítónk. Párhuzam a maga nemében az a kegyetlenség, melynek egy szegény utazó esett áldozatul. A múlt hétfőn délután a lónyabányai állomáson a Losoncz felől érkező vonatról kiszállott egy uri ember, a ki teljesen ismeretlen létére kérdezősködött, hogy merre vezet a Kis-Tugár felé vezető út. Két budalehotai paraszt rögtön felajánlotta szolgálatát, mert mint mondták, ők is arra mennek. Az utas mit sem sejtve, utnak indult a két emberrel, egészen barátságosan elbeszélgettek, s szinte örült neki az idegen, hogy így kedélyesen ér majd a távol faluba.

A két paraszt azonban nem ment Kis-Tugárra, hanem Budalehotára, s maguk után csalták a szegény idegent is, a ki megbízott a vezetőkhöz, s távoli gyanúja sem volt, hogy ő rossz uton jár. Divény községtől már jó messzire jártak, a mikor egy mellék ösvényre tértek, s magukkal vitték az utast is, a kinek azt mondták, hogy erre közelebb, nem kell oly nagy kerülőt csinálni. Az idegen nyugodt lélekkel követte a két sötét lelkű parasztot, azonban mikor már mélyen a sűrűben jártak, valami sötét aggodalom fogta el. Messze-távol a legstürbb erdőbe csalták, a merre olyankor ember sem jár, mert már esteledni kezdett. Ott azután zavartalanul hajthatták végre véres tettüket.

Egyszerre a két erős paraszt megrohanta és a földre teperte. Hiába küzdött, erőlködött, hiába kiabált segítségért, kétségbeesítő szavát az erdőn keresztül senki sem hallotta. Valahogy mégis sikerült a kezeik közül kimenekülnie, szaladni kezdett, de a rémülettől remegő lábai

felmondták a szolgálatot. A két rabló ekkor megfogta az áldozatot, kezeit libait kötéllel egy tölgyfa-törzshöz kötötték és hozzá láttak a kifosztásához. Mikor zsebeit teljesen kifosztották, éles késsel a test minden részén vagy *harmincz sebet ejtettek*. Mikor az áldozattal végeztek, a talált értéketlen papirokat elégették, hogy a nyomozást annál inkább megnehezítsék.

Pár nap mulva arra járt egy uradalmi erdőőr, a kit a foszlásnak induló test szaga megütött. Rögtön a szag nyomába ment, a mikor egy kis tisztásra ért. Rettenetes, leírhatatlan látvány tárult szeme elé. Egy fához kötött emberi alakot talált, a ki számtalan sebtől elvérezve, már foszlásnak indult.

Az erdőőr rögtön bejelentette az esetet a csendőrségnél s a titokzatos ügyben a szigorú vizsgálatot rögtön megindították. Az áldozat személyazonosságát még eddig felismerni nem sikerült, mert semminemű jel nincsen, miből azt pontosan megállapíthatnák. Egy zsebkendőt találtak, a melyen *K. A.* betű van kivarva s a széleskörű nyomozás folyamán bizonyára nyilvánosságra kerülend a szerencsétlen ember neve. A nagy gyilkosság az egész környéken óriási szenzációt keltett.

Kinai háború.

Monarchiánk kínai expedíciója.

A mint már jelentettük, legközelebb ismét két hadihajó és pedig a *„Kaiserin Elisabeth“* és az *„Aspern“* a keletázsiai vizekre hajózik, úgy hogy a *„Kaiserin Königin Maria Theresia“* és a *„Zenta“* hadihajókkal összesen négy hadihajója, tehát egy egész hajóraj lesz Ausztria-Magyarországnak a kínai vizeken. A hajóraj parancsnokául gróf *Montecuccoli* Rudolf ellentengernagy van kiszemelve. Az admirális lobogóját a *Kaiserin Elisabeth* fogja hordani. — Zászlótiszteket mellé rendelték Schwickert Lajos, Keiter Károly és Pricker József sorhajóhadnagyokat. — A Kaiserin Elisabethen ezenkívül a következő személyek vannak: lovag Mauthner József sorhajókapitány, mint parancsnok, Eisert Ferencz korvettkapitány, Hoch Ferencz sorhajóhadnagy, Thal Ferencz, Akurti Alajos, Sajitz Henrik, Srimaretz József, Cech Rudolf, Imovitz Roman, Hohenstein Khun gróf sorhajóhadnagyok és tizenhét tengerész hadapród. És pedig a következő elsőrendű tengerészhadapródok: Takerá és Settner. A következő másodrendű hadapródok: Reche, Förster, Prasseur, Tsernats, Budenich, Jag, Cang, Groll, Orenagunagern, Ferner, Kamer, Pulgher, Arm-besser. Azonkívül a hajón vannak dr. Oreseruky és dr. Corenzahlm orvosok. Az Aspern hajó parancsnoka Weber Vilmos fregatta kapitány.

A háború mai állásáról a következő távirataink szólnak:

London, július 20. Az alsóház ülésén Brodrick parlamenti államtitkár hozzáintézet kérdésre kijelenti, hogy Vencsuból az összes idegeneket Sanghaiba vitték. Egy hajót kibéreltek arra a célra, hogy Csungchingből és ha szükséges más kikötőből is elszállítsa a menekülőket. Vuszungban ágyunaszádokat és legénységet tartanak készenlétben, hogy bármely kikötőbe mehessen, a hol esetleg szükség volna rájuk. Warren főkonzul e hó 12-én felhatalmazást kapott arra, hogy legidősebb tengerésztisztekkel egyetértően gondoskodjék a menekülő elszállításáról.

London, július 20. A *„Daily Express“* nek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy oda folyton érkeznek fegyveres kínaiak, hogy a konzulok közös petíciókban felszólaltak a kínaiak hadikészülődései ellen. Csifuból jelentik ugyane lapnak tegnapi kelettel, hogy az oroszok, miután a boxerok nagy veszteséggel

Tincsvantái kiűzésére kényszerítették őket, Niucsvangban koncentrálnak. A boxerek részéről ezekben a harcokban **600 ember esett el.** A »Daily Mail«-nak jelentik Sanghaiból mult hó 29-iki kelettel, hogy Liukunji nankingi alkirály rendeletet kapott, a mely felszólítja, hogy Pekingbe utazzék.

London, július 20. A Reuter-ügynökség jelenti Sanghaiból 18-iki kelettel: A Holland nevű németalföldi cirkáló hajó ideérkezett és horgonyt vetett az idegentelepeknél. Megérkezése megnyugtatta az idegeneket. Legközelebb kábelt raknak Taku és Csifu között.

Washington, július 19. A kormány nem szándékozik Vutingfang kínai követnek az alkirályokkal vagy a kínai kormány más hivatalnokaival való levelezését korlátozni. Ellenkezőleg, a kormány bizik benne, hogy a kínai követ komolyan meg akar tenni mindent a mi módjában van, hogy az idegenek megvédessenek. Arról is meg van győződve a kormány, hogy a boxerekkel éppenséggel nem rokonszenvez. A külügyminiszterium tehát azt tartja helyes politikának, hogy a követnek a kínai hatóságokkal való érintkezését megkönnyítse.

Szimla, július 19. Palmer, az indiai csapatok helyettes parancsnoka egy beszélgetés folyamán kijelentette, hogy Indiából lehetetlen több angol csapatot Kinába küldeni, a míg a Dél-Afrikában levő csapatok vissza nem érkeznek, hacsak jókor kipróbált fokföldi legénységgel nem pótolják a távozó csapatokat.

Pétevári, július 20. A vezérkarhoz érkezett jelentések szerint az orosz lakosság helyzete Kharbinban és ettől a várostól délre nem változott. A mai helyzet olyan, hogy meglepetéstől éppenséggel nem lehet tartani. Azt jelentik továbbá, hogy a főparancsnokságot Gribzsi tábornokra ruházták, melléje pedig segédül Szobolics tábornokot rendelték, a ki szolgálati idejének legnagyobb részét Ázsiában töltötte.

Ujabb részletek a vérfürdőről.

London, július 20. (Saját tud. táv.) A Daily Expressnek jelentik Sanghaiból: Egy tekintélyes kínai kereskedő, a ki 17-én Pekingből Sanghaiba érkezett, beszéli a következő részleteket a pekingi mézszárlásról:

Láttam, amint egy tomboló boxer-csapat az európai és keresztény asszonyokat és leányokat egy *utczára hurczolta*, ott valamennyit megfosztotta a ruhájától, aztán adott jelszóra minden oldalról rájuk rontottak s a szerencsétleneket *irtózatossá kintások közt darabokra vagdalták.* Az egész utca *csonka testekkel, levágott tagokkal* volt tele. A meggyilkoltak ruháit szétkapkodta a lakosság, mely vad győzelmi ordítással rohant szét az utczákon. Néhány asszonyhoz, kivel férjét is együtt elhurczolták, nem juthattak a gyilkosok, mivel a boldogtalanokat *férjeik agyonlőtték.* Láttam, a mint kínai katonák európai és keresztény gyermekek holttestét a nép örömrivalgása közt kardhegyen hordták körül, mások pedig élő gyermekeket *czéltáblául használták.*

A boxerek hadviselési módja.

London, július 20. (Saját tud. távir.) Peking körül *háromszázezer* modern fegyverekkel kitűnően felszerelt kínai katona

táboroz, kik az egész vidéken **késhegyig menő háborút hirdetnek az összes idegenek ellen.** A boxerek vezérei nagy díjakat tűznek ki minden fehér ember fejére, azonkívül óriási zsákmányt helyeznek kilátásba a gyilkosoknak.

Tuan veresége.

London július 20. (Saj. tud. táv.) A legujabb hír szerint *Tuan* herceg csapatait a santungi kormányzó megverte.

Világháború.

Berlin, július 20. (Saj. tud. táv.) A berlini *Neueste Nachrichten* egy szakértő tollából cikket közöl, mely szerint a kínai események már annyira fejlődtek, hogy békés uton elintézni nem lehet. Egy nagy **egyetemes háborúval kell számot vetni,** a mi a közel jövőben bekövetkezik. Az északi és déli harcztér távolsága kizárja az oroszokkal való együttműködést.

Uj követ.

Berlin, július 20. (Saj. tud. táv.) *Bülov* külügyminiszter tegnap *Mummel*, az új kínai követet tárgyalta, a ki e hó 24-én indul Kinába. A követ nem vizsgával megbízó levelet, mert jelenleg a kínai kormányt hivatalosan el nem ismerik.

Washington, július 20. (Saját tud. táv.) *Conger* amerikai kínai követ a hozzá intézett kérdésre sifferes táviratot küldött, mely minden kétséget kizárólag hiteles. A hír szerint, *az összes európaiak élnek és Pekingben biztonságban érzik magukat.* Ugyanilyen tartalmu táviratot kapott a londoni kínai követ is, melyet azonnal *Salisburyval* közölt. Az örömhír óriási szenzációt keltett.

IRODALOM.

A kereszténység Magyarországon 900. esztendőjubiléuma a kalmából melegen ajánljuk a Szent István-Társulat most megjelent következő kiadványait:

A szent Jób, vagy az első apostoli király szent jobbkezeinek története. Irta Czenner Lajos. Ára 8 fillér.

Nagyasszonyunk Szűz Mária. Áhitatos könyörgések gyűjteménye. Ára 8 fillér.

A legméltóságosabb Oltáriszentség előtt egy imádságban eltöltött óra ötperczekre bocsátva. Ára 8 fillér.

Jézus Szentséges Szívének litániája. Ára 6 fillér.

Nemkülönbözten hódoló, megkövető és felajánló imádságok Jézus Szentséges Szívéhez. Ára 6 fillér.

Mindeme könyvek megrendelhetők a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

A Katholikus Magyarország. A magyarok megtérésének és a magyar királyság megalapításának kilencszázados évfordulója alkalmából szerkesztik dr. Kiss János és dr. Sziklay János. Nagyszatású diszmű fog megjelenni a jövő év folyamán a Stephaneum nyomdájában. Kiss és Sziklay a magyar katolicizmus és a magyar királyság megalapításának 900-ik évfordulója alkalmával meg akarják örökíteni hatalmas diszműben mindazt, a mi Magyarországnak katolikus jellegére a 900. éves történelem folyamán utal. Felöleli a mű:

A katolikus egyház történetét Szent Istvántól kezdve, jellemző nagy vonásokban.

Az egyházmegyék, püspökségek, káptalanok rövid történetét, azok mostani szervezetének ismertetésével.

A plebániák, szerzetek, nevelőintézetek stb. történelmi képét, az azok területén előforduló műemlékek és egyéb nevezetességek, irodalmi és művészeti ritkaságok megismertetését, a mi terjedelméhez mért jellemző, kerek előadásban.

A főpapság, a lelkészkedő és tanító papság, a kiválóbb, érdemes kegyurak, a katolikus hitélet és nevelés terén érdemeket szerzett világiak életrajzát.

Ezek kapcsán diszes illusztrációkban adja a nevezetesebb egyházi műemlékek, kincsek, irodalmi, művészeti emlékek képmását s az említett érdemes munkásságu egyének arczképét.

A mű 1901. folyamán fog megjelenni nagy folio-alakban, 800. oldal terjedelemben s mint a hozzánk beküldött mutatóvány-iv tanúsítja, fényes kiállításban.

A megrendelések ily czimre küldendők: *A Katholikus Magyarország kiadóhivatala, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 5. szám, földszint 2.*

A diszmű ára kötve tokkal, 25 frt. mely összeg a mű megjelenésekor fizetendő.

Igazságszolgáltatás.

Pörös Árpád-kori okiratok. Érdekes eset kerül legközelebb a budapesti törvényszék elbírálása alá. Keresetet adtak be, melyben vitás tulajdonu Árpád-kori okiratokról van szó. Nemrégiben történt ugyanis, hogy *Pfeiffer* Manó budapesti régiségkereskedő potom aron valami régi lomtárt vásárolt; régi könyvek, avult írássok, pergamentre írott okiratok s értéktelen füzetek voltak benne. Mikor aztán az antikvárius rendezgette a holmikát, a többi közt igen értékes okiratokat fedezett föl, a miket azonnal szakértők megvizsgálására bízott.

A szakértők hosszas tanulmányozás után megállapították, hogy a nekik átadott holmik között tizenkét darab okirat az Árpád-kori időkből származik, más négy darab kézirat is ugyanebből az időből való s a pozsonyi társas káptalan alapítására vonatkozik s konstatálták azt is, hogy a dokumentumok igen becses történelmi adatokat tartalmaznak.

Pfeiffer most már a Nemzeti Múzeumhoz fordult és megvételre kínálta a régiségeket. Itt még egyszer alaposan megvizsgálták az okiratokat és mintán eredeti voltukról az igazgatóság meggyőződött, hajlandónak is mutatkozott azokat megvenni. Csakhogy az árban nem tudtak megegyezni s az alku egyelőre félbeszakadt.

Néhány nap mulva azonban *Pfeiffer* visszament az igazgatósághoz és kijelentette, hogy átengedi a felajánlott összegért az okiratokat, de most a régiségkereskedő nagy meglepetésére az igazgatóság kijelentette, hogy már nem veheti meg, mivel a pozsonyi társas káptalan jogot formál azokra. *Pfeiffer* csakogyan másnap levelet is kapott dr. *Dohnál* Rezső káptalani ügyésztől, hogy az okiratokat, mivel azokat a káptalan soha el nem idegenítette, nyolcz nap alatt küldje vissza.

Kártérítést a káptalan nem fizet, ellenben a szállítás költséget mégtéríti. Ezek után *Pfeiffer* hivatkozva arra, hogy ő az okiratokat sommáson vásárolta, ügyvéde útján felhívási keresetet nyújtott be a törvényszékhez, melyben arra kéri a bíróságot, hagyja meg a káptalannak, hogy a vitás okiratok jogi érvényesítésére záros határidőben keresetet indítson, mert különben a káptalannak ez a joga örökre érvénytelennek fog nyilváníthatni. A ritka pör kimenetelét jogászai és egyházi körökben nagy érdeklődéssel várják.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ÁLARCZ.

Németből fordította: **Votisky Antal.**

19.

— Lia! — többet nem felet a férfi. Lia megszorította a kezét és megértette őt. Nem szólottak egy szót sem egymáshoz, csak a kezük volt egymásban. Férje kiemelte a kocsiból és az erős ember maga vitte fel

a gyöngéd törékeny asszonykát a szálló lépcsőin.

— Köszönöm Eduard! — felelt az asszony halkan.

Férje azonnal orvosért küldött.

— A te megnyugtatósdra, felelt Lia és fáradtan lefeküdt.

Mikor kiszállt a kocsiból, a fekete bársony-álarcz, melyet öntudatlanul erősen tartott, leestett jobbkezeiből a földre. Senki sem vette észre. Mikor Friedhof felvitte Liát, mint a gyermeket, az utcza sötétjéből két izzó szem nézett utána és az ember, a ki a színházról a szállóig terjedő utat a kocsi hátulsó felhőgóján állva tette meg, felvette az álarczot, ajkaihoz szorította a bársonyt és megállt a ház árnyékában, lesve a lángokat és árnyakat, melyek az ablak fehér függönyei mögött ide-odalibegtek. Hallotta, mikor a szolga kijött a hotelből és a kapus kérdésére a következőket felelte: Orvosért, a nagyságos asszony ugyan nem nagyon beteg, de a tanácsos ur parancsolta!

— Hogy szereti! — gondolta az árnyékban a férfi. Hideg éjszaka volt, de ő nem vette észre. Hosszu szünet után megjelent a szolga, ki csudálkozva nézett, mikor egy egész idegen ur kérdezte tőle hidegen és parancsolólag, hogy jön-e az orvos?

— Szinte a mulatságon van, felelte ezután.

— Akkor küldöm az én orvosomat!

Gyorsan eltávolodott. Legalább valamit tesztek érte, susogta és kereste zsebében a bársony álarczot. Erősnapraforgó illat áradt ki abból, melyet Hypolit mohón szitt be Arnold herceg udvari orvosához sietett és meghuzta a vészcsengőt. A titkos udvari orvostanácsos azonnal kész volt őt követni.

— Kérem ne mondja, hogy én kértem önt, hogy menjen el, kiáltá Hypolit, várom itt az utcán!

Negyedórával később kijött az orvos.

— Mulékony rosszullet? — kérdezte a gróf.

— Csakugyan mulékony, felelt az orvos tompán.

— Könyörgök, mondja meg az igazat! — kiáltott Hypolit, kit hirtelen egy sejtelen szálolt meg, mely majdnem elvette szavát.

— Ugyanazt mondtam a beteg férjének is, miért akar maga többet tudni? Joga van talán ehhez?

— Nem, felelte a gróf. Az udvari orvos látta, hogy arca dult. Sejtelve támadt benne, hátha ez a csodált gavallér, a kit az este a tanácsosnéval mint Sigurdot és Freyát láttak, valami benső viszonyban van azzal? Részvétellel inézte végig az orvos mikor a kocsilhoz értek.

— Gróf ur, mondta komoly hangon, az udvari tanácsosnéval mindig hajlandósága volt a tüdővészre, ma sokat tánczolt és sok fagyaltot evett, belsejében megszakot egy véredény, még az éjszaka be áll szívtágulás, talán már el is múlt a rosszullet, nem lehet megmenteni.

Hypolit mozdulatlanul bámult a bezáródó kapura, ezután, mint az őrt, rohant vissza. Látni kellett Liát, hisz ő volt oka mindennek. A kétségbe esés belevágta a sólyomkarmait a lelkébe a gázlángok, mint horgótüzek tünedeztek fel előtte és a legutóbbi napok emlékei mint a menydörgés zugtak fülében. A portás fülkéje előtt és fel a lépcsőkön nesztelen léptekkel és lázas rohammal szaladt el és megállott végre a zárt bársony függöny előtt, mely mögött fel-fel halaszott Lia halk hangja. Leirhatlanul édesen és lágyan csengett az, mint még sohasem és mikor Hypolit merészkedett benézni a szobába, a melyben két ezüst karos gyertyatartó fénye törte meg az ezüstös ködöt, látta Liát fekve az ágyon Friedhof pedig mellette tédepelt és tartotta a kezét. Csudálatos fény ömlött el tekintetű az érdesség és szelidség egy csilláma ragyogott rajta és rózsás fény volt az azzán. Sajátságosan megváltozott ez a fiatal asszony, sohasem volt szebb, mint ebben a pillanatban, melyben minden dallamosan kiejtett szó visszautkrözött a különben mozdulatlan arczon.

A leseledő szemeibe forró könnyek toltak; eszébe jutottak Lia leány napjai és az a kép a fekete bársony álarcczal. De most már nem volt állhatatlan és lázas az a tekintet nyugodt, majdnem gyermekesen lágyak voltak az arczvonások.

— A hogy akarod Lia, mondta Eduard,

kivánságod boldoggá tesz és hivatalomat, melyet épen nyolcz napja vállaltam el, holnap leteszem.

— Igen, felelt Lia, tedd ezt, elmenekülünk ebből az üres hajszából, csak egymásé leszünk és nem idegeneké. Bosszuság fog el, ha megdöglöm, hogy milyen könnyelműen dobtam bele magam ezekben az ünnepekbe, melyek oly kevés élvezetet nyújtottak és a melyekben semmit sem gondoltak a szívre és a szellemre. Söhajtott egyet. Csókoly meg Eduard, kiáltott hirtelen, fázom!

Friedhof körülkulcsolta nyakát karjaival. De csókjai már holt ajkat értek.

Hypolit betakarta szemeit kezeivel és kiment.

Hir még nem keltett nagyobb ijedelmet és részvétet, mint ennek a mindenképp szeretett asszonynak a halála. Kiterítették és a nagy terem tele volt emberekkel, a kik látni akarták a csodaszép halottat. Sajátságos eset. A halál elvette róla az álarczot, mint meleg élet lehellete, rózsás volt az arca és ez a pir nem tűnt el. Varázs lengte körül a ravatalt — menyasszonyi ruhájának fényes bársonyán fehér kaméliák voltak szétszórva.

— Kedves, boldog halál! — szölt Jozefin hercegnő a miniszternéhez, mikor a ravatal előtt állottak.

— Borzasztó, kegyetlen halál, gondolta a könnyűvérű asszony.

Friedhof Eduard követte Arnold herceget, ki nem sokára ezután egy idegen fejedelemség trónját foglalta el. — Hypolit gróf odahagyta az állását és nem fogadta el többé majorátusát. Keletre utazott, száműzte magát hazájából. Sohasem hagyta el a mult napok emléke és mindig a szíve fölött hordta a fekete — álarczot.

(Vége.)

Loubet elnök flottaszemlén.

Cherbourg, július 19. (Saját tud. táv.) Loubet elnök délután az arzenálba ment, a hol végignézte a Narval és Morse nevű tenger alatt járó naszádok torpedóvető gyakorlatait. Az elnök élénken érdeklődött a gyakorlatok iránt, amelyek kitűnően sikerültek. Azután megnézte az épülőfélben levő francia és algiri tenger alatt járó hajókat. Ennek a két hajónak a költségeit a Matin teremtette elő annak idején közadakozás útján. Loubet elnök ez alkalommal meleg szavakkal gratulált a Matin jelenlévő igazgatójának. Azután az elnök kétszáz terítékű lakomát adott az arzenálban. A lakoma folyamán beszédet mondott, a melyben nagybecsülését fejezte ki a szárazföldi és tengeri csapatok kifogástalan magatartása, fegyelme és jelentősége iránt és ezeket a csapatokat a francia zászló őreinek és a határai védőinek nevezte. Az ország leghőbb jó kivánságai kísérik azokat a matrózokat és katonákat — mondta azután az elnök, — a kik a nemzetközi hadseregbe léptek, hogy veszedelemben forgó testvéreiken segítsenek és a hallatlan gaztettet megtorolják. — Katonáink, — így fejezte be beszédét, — lesznek olyan bátrak, hogy keleti expedícióink történetébe még egy levelet illesztenek be.

Cherbourg, július 19. (Saját tud. táv.) A hajószemle után Loubet elnök levelet intézett a tengerészeti miniszterhez, a melyben azt mondja, hogy a haditengerészet ma bámulatba ejtette az összes nézőket és megmutatta, hogy mennyire tökélesedett meg. Franciaországnak öröme telik majd ebben a sikerben. — Kérem önt, — így végződik a levél, — adja át Gervais tengernagynak és a haditengerészetnek a kormány nevében, Franciaország nevében legszívesebb szerencsekívánataimat.

Cherbourg, július 20. Loubet elnök tegnap este elutazott. A lakosság nagy lelkesedéssel éltette az elnököt és a köztársaságot.

Cherbourg, jul. 20. (Saj. tud. táv.) Annak a beszédnek, a melyet Loubet elnök az arzenálban adott lakomán mondott, legfontosabb része így hangzott:

»Szárazföldi és tengeri haderők egyenlő mértékben élvezi gondolkodásunkat és jóindulatunkat. Ők Franciaország becsületének őrei, ők azok az őrk, a kik határainkat őrzik, ők alkotják azt a hatalmat, a mely a lelkiismeret és a morál ítélteit is képes szankcionálni. Ők a kötelesség és a jog eszméinek őrei. A köztársaság büszkén bizza magát védelmükre. Jó kivánságaival kíséri tengerészeit és katonáit, a kiknek az az irigylésre méltó tisztesség jut osztályrésztül, hogy franciaországot képviselik a nemzetközi hadseregben, a melyet a végre alakítottak, hogy ha még nem késő, segítsen testvéreim szorultságukban és hogy egy hallatlan gaztettet megtoroljon. Katonáink, a kik át vannak hatva küldetésük komolyságától, a kik fegyelmезettek és vitézek és parancsnokaiknak engedelmeskednek, miként ezek engedelmeskednek a kormánynak, kétségtelenül lesznek oly vitézek, hogy keleti expedícióink történetéhez még egy dicsőséges levelet fűzzenek. Üdvözlöm tehát önöket uraim és köszönetet mondok önöknek, a kik fényes pályájukon napról napra újabb példáit adják a bátorságnak és önmegtadadásnak s a kik a francziák lovagias jellemét személyesítik. Szárazföldi bajtársaik mellé állítom önöket. Önöknek is, nekik is joguk van minden jó polgár szeretetére, mert önök többet tesznek, minthogy bennünket a jövőben való bizalommal töltenek el, önök föltárlják előttünk hazánk nagyságát.

Éljen tengeri haderők! Éljen szárazföldi haderők!»

TAVIRATOK.

Párbaj áldozata.

Udvarhely, július 20. (Saját tud. táv.) Kánya János drezdai ügyvéd, a ki a multkor *Dulmiszky* ügyvédjelölttel pisztolypárbajt vívott, ma délután súlyos sebébe belehalt.

A perzsa sah Oroszországban.

Pétervár, jul. 20. (Saj. tud. táv.) A perzsa sah tiszteletére tegnap este Peterhofban diszebéd volt, a melyen jelen volt a csár és a csárné, a trónörökös nagyherceg, a többi nagyherceg és nagyhercegné, Olga görög királyné és sok állami és udvari méltóság. Ma a krásznोजszeloi táborban disz szemle volt a czári pár, Olga krályné és a perzsa sah jelenlétében. Mikor a csapatok a szemle befejeztével elléptek a csár előtt, az uralkodó gratulált a testőr-lövészadosztály második ütegének ahhoz, hogy részt vesz a keletázsiai hadjáratban, a mire hatalmas *hurra* volt a felelet. Távozása előtt a csár szerencsés utat és visszatérést kívánt az ütegeknek.

Tömeges kitüntetések Oroszországban.

Konstantinápoly, július 19. (Saját tud. táv.) Orosz részről kijelentik, hogy Rifát basa nagyvezér és Tefik basa külügyminiszter nem a konstantinápolyi orosz nagykövetség fennállásának 200 éves jubileuma alkalmából kapták a jelentett orosz kitüntetések. Szinovjev orosz nagykövet legutóbbi szabadsága alatt tette meg az említett török államférfiak kitüntetésére vonatkozó előterjesztéseit és merő véletlen, hogy az előterjesztés kedvező elintézésének a híre épen a nagykövetség szervezésének 200-ik évfordulóján érkezett Konstantinápolyba. A nevezettek kivül különben mások is kaptak kitüntetések és pedig Tahszin bég, a szultán első titkára; az I. oszt. Anna-rendet a gyémántokkal és Izzet bég, a szultán második titkára, az I. oszt. Anna-rendet.

Az Orleansi herceg Fiuméből köszönő táviratot küldött a szultánnak, a melyben megköszöni azt a fogadtatást, amelyben Konstantinápolyban részesült. A szultán nagyon meglepő hangú választ küldött a hercegnek.

KÖZGAZDASÁG.

Gyümölcsfák javítása A gyümölcsfák termőképességének javítása igen czélszerű hamuval; s e tekintetben az eljárás háromféle és pedig:

1. vagy úgy járunk el, hogy a hamut por alakjában hintjük el vékonyan a fa sajbájába, tányérjába, avagy az egész gyümölcsös táblára s aztán ezt beleássuk, vagy jó mélyen bekapáljuk a földbe;

2. vagy úgy, hogy hígított trágyalé közé keverjük a hamut s így öntözzük reá a gyümölcsfa jól felásózott, vagy felkapált tányérjára;

3. vagy úgy, hogy a hamut árnyékszék-trágya, műtrágya vagy istállótrágya közé keverjük s azzal együtt juttatjuk a gyümölcsfa gyökereihez.

Ha a hamut egymagában használjuk, akkor az elhintést októbertől márczius végéig kell eszközölni, ha pedig híg trágya alakjában, akkor legjobb áprilistól június végéig alkalmazni.

A cikória mint szesztrágyázási nyersanyag. A cikóriából eddigelé csak az ugynevezett pótkávé készítették; ujabban kísérlet tétel már az iránt is, vajjon nem lehetne-e a cikóriát szeszgyártásra is felhasználni. A kísérlet — mint értesülünk — bebizonyította, hogy tényleg lehetséges a cikóriát szesz feloldozni. Egy kilogramm nyers cikória finomra megreszelve és 2 kg. vízzel elegyítve, sajtolt élesztő hozzáadása után kiejesztetett. A súlyvesztés az erjedés befejeztével 74 óra múlva 34 gramm volt. Az alkoholtartalom a kiejedt czeferében meghatározatván 1.25 suly, illetve 1.57 térfogat százalékot tett ki. E szerint tehát 1 kg. cikória adott 37.5 gramm illetve 47.7 czm. abszolút alkoholt. Egy másik kísérletnél 250 gramm szárított

czikória 2 liter v/z és 20 czm. koncentrált sósavban 4 órán át főzetett. A cikória a főzés folytán teljesen szétment. A sav neutralizálása után a czeferélezzel erjedésre beállított. 72 órai erjedés után a czeferében volt 73 gramm, illetve 91.2 czm. alkohol s így 1 kg. száraz cikória 292 gramm, illetve 364.8 czm. abszolút alkoholt adott; vagyis egy métermázsa cikóriából több szesz nyerhető, mint a burgonyából, mert 1 q. 20% keményítő tartalmu burgonyából a legjobb esetben is csak 122 liter abszolút alkohol állítható elő.

Ha már most felvesszük, hogy 1 kat., holdon 120 q. sőt műtrágyák alkalmazása esetén még 140-150 q. cikória gyökér is megterem, úgy belátható, hogy a cikória, mint szeszgyártási nyersanyag, mily nagy figyelmet érdemlő növény.

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 20.

Buza októberre	7.49
Buza júniusra	5.82
Uj tengeri	6.67
Rozs okt.	5.19
Zab okt.	5.19
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, július 20.

Osztrák hitel	666.75
Magyar hitel	688.—
Allamvasut	655.75
Rimamurányi	517.—
Magyar jelzálog	425.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. július 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	96.—
Magyar koronajárdék	90.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	100.50

Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	90.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.30
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	188.50
Osztrák járadék papirban	97.50
Osztrák járadék ezüstben	97.25
Osztrák járadék aranyban	96.25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.20
Magyar hitelbankrészevény	688.—
Osztrák hitelintézet részevény	688.—
Párisi vista	96.55
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.30
Németbirodalmi márka	119.60
London vista	242.50
20 márkás arany	28.72

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Élvezetes NEMES RÁKOK naponta frissen halászva.

Jótállás mellett élve érkezik portó- és vámmentesen 10 fontos postakosarakban.

80-100 Portió rák	csak 2 frt 10 kr
60-80 Oriási rák kövér ollókkal	2 „ 65 „
40-50 Soló rák, válogatva	3 „ 60 „
30-40 Különleges rák, ritka nagy faj	4 „ 20 „

Kiszolgálás gyors és szigoruan reális.

D. GOLDSTEIN

SZÁLLÍTÓ HÁZA

Podwoloczyska, (orosz határ.)

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	—
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
B.-Újfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
M.-Peterd >	—	3 —	—	—	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.			V. v.	V. v.
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Debreczen i.	8 35	4 31	Nagy-Léta	5 25	1 05	—
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	Sáránd >	9 28	5 16	Vértés ind.	—	—	—
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	H.-Bagos >	9 41	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	—
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	H.-Pályi >	10 05	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	—
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	M.-Pályi >	10 20	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	—
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Újfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	N.-Léta	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	—
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	Vértés érk.	10 43	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	—
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Sáránd ind.	9 38	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	—
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Derecske érk.	9 57	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	—
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38							
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.